

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

§. II. De Obligationibus, & Juribus Parochorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

§. II.

De Obligationibus, & Juribus Parochorum.

SUMMARI A.

14. Parochorum munia principaliora recensentur. 15. Parochus debet esse Sacerdos, aut saltem intra annum Sacerdotium suscipere debet. 16. Si pingues habeat redditus, ex declaratione Cardinalium Missam quotidie applicare debet. 17. Jura Parochialia in specie enumerantur. 18. Parochus non habet regulariter jurisdictionem fori externi, sed tantum interni. 19. Quam etiam extra Parochiam in suos Parochianos valide semper, & nunquam etiam licite exercere potest.

14. Obligatio Parochorum principaliter in cura animarum, quæ non immerito *ars artium* vocatur in cap. penult. de et. & qual. & in administratione Sacramentorum consistit, de qua fuse Barbosa per integrum tractatum de Parochis, & passim Theologi Morales. Nos hic principaliora duntaxat munia summariter recensimus. Tenetur ergo Parochus I. singulis diebus Dominicis, vel Festivis in propria Ecclesia vel per se vel per alios ex justa causa Missam celebrare. Trid. Sess. 23. de Reform. cap. 14. Piasecius in praxi Episc. part. 2. cap. 3. num. 10. II. S. Eucharistiam subditis non tantum pro casu urgentis præcepti, sed & alias rationabiliter petentibus ministrare, Confessiones eorum audire, Baptismum conferre, si sit Sacerdos, secus delegare. Ugolius de Offic. Episc. cap. 15. §. 6. num. 7. III. Matrimonii Parochianorum suorum assistere, aut alteri Sacerdoti assistendi licentiam dare. Trident. Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 1. IV. Plebem sibi commissam Verbo DEI diebus saltem Dominicis & Festivis pascere, ibique Festa & Je-

junia per hebdomadam incidentia populo denuntiare. Trid. Sess. 5. de Reform. cap. 2. V. Extremam unctionem graviter decumbentibus ministrare, pueros doctrinam Christianam & fidei Rudimenta docere. Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 4. Barbosa d. tract. cap. 15. & quidem Parochis incumbere, ut hæc munia extra casum necessitatis per se obeant, pluribus demonstrat Van-Espen J. E. V. part. 1. tit. 3. cap. 4. & 2. seqq. Quod si vero populus alicujus Parochiæ ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui Divino peragendo, jubentur Parochi à Concil. Trid. Sess. 21. de Reform. cap. 4. tot Sacerdotes ad hoc munus rite obeundum sibi adjungere, quot sufficiunt ad Divina peragenda, & Sacramenta exhibenda. De obligatione Parochorum ad residentiam personalem, item de professione fidei intra primum bimestre à die adeptæ pacificæ possessionis emittenda jam dictum est in Tit. de SS. Trinit. & ad tit. de Cleric. non resid.

Ad obligationes Parochorum illud 15 quo-

quoque referas, quod Parochus, qui ad Parochiam presentatur, debeat esse Sacerdos, aut saltem intra annum à die adeptæ pacificæ possessionis numerandum Sacerdotium suscipere debeat. *cap. 2. de insit. in 6.* secus cessante legitimo impedimento sine ulla prævia monitione ipso jure sua Parochia privatur *cap. 14. de Elect. in 6.* ita, ut in foro poli etiam ante Sententiam fructus, ipsamque Parochiam amittat. Garzias de Benef. part. 11. cap. 5. n. 10. Barbof. de Offic. Paroch. part. 1. cap. 5. num. 11. Dixi cessante legitimo impedimento, quale esset, si Episcopus eum ordinare aut noluisse aut non potuisset, quia impedito non currit tempus *cap. 5. de concess. Præbend.* nisi sua culpa impedimento causam dedisset *cap. 1. de etat. & qualit.* Barbof. cit. cap. 5. num. 20. nam etsi culpa præcesserit, si tamen illa non fuit ordinata ad impedimentum inducendum, impedito tempus non currit per cit. cap. 5. de concess. præb. & declarationem Cardinalium, quam refert Barbosa loc. cit.

16 De eo forte quaesieris, num Parochus, sicut tenetur Missam dicere in propria Ecclesia, ita eandem pro populo suo applicare teneatur? Parochi libertati hætenus communiter favebant Theologi, quos bene multos recenset Barbof. de Offic. Paroch. part. 1. cap. 11. num. 10. At hodie ex Declaratione Cardinalium, quæ sub Innocentio XI. emanavit, distinctio adhibenda est, ut, si Parochus pingues habeat redditus, hoc est, tales, ex quibus congrue & commode possit vivere, singulis diebus Missam pro populo applicare teneatur: sin vero tenues fuerint redditus, sufficit diebus Domini-

cis, & Festivis applicare. Decretum, sive Declarationem Cardinalium à se in forma authentica visum refert Antonius Begnudellius Bassus in *Biblioth. jur. tom. 3. V. Parochus pag. 395. n. 24.* quem omnino consule.

Habent quoque Parochi sua pecuniaria jura, quæ consistunt partim in emolumentis, quæ percipiunt, partim in functionibus, quæ ipsis vi officii exercere privative competit. Ad priora referuntur jus decimandi, jus primitiarum, & oblationum, item portio canonica, quarta funeralis. Riccius in *praxi Paroch. resol. 301. & seq.* de quibus juribus aut hætenus dictum, aut posthac dicetur. Posterioribus accenseas jus administrandi Sacramenta. Concil. Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 13. in specie Sacramentum Eucharistiae, cujus Parochus ordinarius Minister est, ita quidem, ut in *Clement. 1. de Privileg.* in Religiosos sacram Synaxin Laicis, aut Clericis sine venia Parochi distribuentes poena excommunicationis ipso facto incurrenda statuta sit, cui tamen Constitutioni per consuetudinem contrariam derogatum est, ut experientia notoria docet. Van-Espen *J. E. V. part. 2. tit. 4. cap. 1. num. 20. & seq.* Similiter Ordinarius Minister Baptismi est Parochus unde nulli alteri Sacerdoti Baptismus *solemnem* sine Licentia Parochi conferre licet, aliud est in casu necessitatis, ubi etiam Laicus, sed sine solennitate, Baptizare potest, ut communiter docent Theologi Morales. Administratio Sacramenti poenitentiae itidem ad Parochum spectat, ita quidem, ut spectato jure antiquo nulli alteri Sacerdoti confiteri cuiquam fas

esset, ipsaque confessio Sacerdoti non suo facta invalida haberetur, ut colligitur ex *cap. 4. & cap. 12. de Pœnit. & Remiss. cap. fin. eod.* Ratio erat, quod sicut Parochis solis id temporis Sacramentorum, & Verbi Divini dispensatio respectu populi sibi concediti competebat; ita quoque iis solis pœnitentiarum impositio, & pœnitentium reconciliatio comissa erat. Van-Espen *cit. part. tit. 6. cap. 5. num. 7. & seqq.* Sæculo vero VIII. cœpit etiam regularibus, & sensim aliis Presbyteris hæc potestas ex privilegio Apostolico & auctoritate Episcopi indulgeri, *salvo tamen jure Parochi*, cum SS. PP. per sua privilegia *juri tertii præjudicare* velle non præsumantur. Et ideo cum semel duntaxat in Anno singulis fidelibus confessio Sacramentalis juxta ordinationem Concilii Lateranensis in *cit. cap. 12. de pœnit. & remiss.* injecta sit, eandem quisque apud Parochum suum, aut cum ejus venia alteri Sacerdoti deponere tenetur, aliæ Confessiones per annum, quæ pro devotione cujuslibet Christiani instituuntur, cum ex lege Ecclesiæ fieri non debeant, sed cujuslibet arbitrio id relictum sit, jus Parochi non lædunt, si Parochiani alteri Sacerdoti approbato confiteantur. Vid. laudatum Van-Espen *d. cap. 5.* Ad Parochum quoque privative spectat administratio Sacramenti extremæ unctionis, ut docent omnia Ritualia, & Ordinationes Synodales, unde in *d. Clem. 1. de Privileg.* censura excommunicationis feriuntur regulares, qui non habita Parochi licentia hoc Sacramentum administrare attentaverint. Denique ad Parochum quoque spectat solennis assistentia in matrimonio; de

qua nos suo tempore, ubi ex instituto de matrimonio agemus. De jure honorario sive præcedentia Parochorum consule Barbosam *de Paroch. part. 1. cap. 9. per tot. Pignatell. tom. 3. consult. 50. & seq.*

De jurisdictione Parochi id porro ¹⁸ notandum venit, quod ad forum duntaxat *internum* restricta sit; in foro quippe *externo* regulariter nullam jurisdictionem habet. Dixi *regulariter*. Nam ex commissione Episcopi, vel ex consuetudine, quod in casibus particularibus frequentius occurrentibus ut in præcepto jejunii, observatione Festorum; quoad vacandum ab operibus servilibus, audiendum sacrum &c. dispensare subinde possit, Parochus, docet Sanchez *lib. 8. de Matrim. disput. 9. num. 27.* Suarez *de LL. lib. 6. cap. 14.* quia consuetudo dat jurisdictionem *cap. 13. de for. compet.* dispensare vero in votis, vel juramentis non potest, nisi ex speciali Privilegio id ipsi indultum fuerit. Sanchez *d. l.* quia hæc potestas nec jure communi, nec de consuetudine Parochis, sed solis Prælati jurisdictione Episcopali, vel quasi tali præditis competit. Panormit. *ad cap. 1. de Voto num. 7.* Ex eadem causa Parochus censuras ferre nequit, ut colligitur ex *cap. 3. de Offic. jud. ord. & cap. 10. de V. S. cap. 1. de Sent. excomm. in 6. & praxis Ecclesiarum confirmat.* Panormit. *ad cap. 2. de Offic. Ord. num. 10.* Quodsi censura v. g. excommunicationis vel interdicti à Canone statuta sit *ferenda Sententie*, non potest Parochus transgressorem ob neglectam v. g. Communionem Paschalem ab Ecclesia prohibere, sed prius rem ad Episcopum referre

Z

de-

debet, nisi aliud consuetudine sit receptum, adeoque id fiat ex tacita Episcopi commissione. Si poena sit *late Sententie*, & delictum publicum ac notorium, potest, imo tenetur Parochus talem à sacris prohibere, si non foret tolerandus, sed vitandus v.g. propter percussione Clerici.

19 De reliquo potestas, & jurisdictio Parochi in foro poenitentiali non adeo loco, aut territorio Parochi alligata

est, quin etiam extra Parochiam *valide* saltem, imo cum causa etiam *licite* Parochianorum suorum Confessiones excipere, aliaque Sacramenta administrare possit, intellige *privatim*, non *publice*, sine Licentia Parochi loci, quia nec Episcopus in aliena Dioecesi jurisdictionem suam exercere valet. *cap. 7. de Offic. jud. Ord. in 6. Zerol. in praxi Episcop. V. Parochus.*

§. III.

De Obligationibus Parochianorum.

SUMMARI A.

20. Parochianorum nomine qui veniant? 21. Quæ illorum obligatio? 22. An diebus Festis extra Parochiam audiendo Missam satisfaciant precepto? 23. Affirmatur. 24. Nisi ex contemptu id fieret, & quidem a potiori parte communitatis. 25. Marchantiū crisis castigatur.

20 **A**Ntequam de Obligationibus Parochianorum breviter dicamus, prius nōsse oportet, quinam nomine Parochianorum veniant: dicuntur ergo Parochiani omnes illi, qui intra limites Parochiæ ab Episcopo designatos stabiliter habitant, & domicilium figunt, sive Laici sint, sive Clerici, imo etiam beneficiati, qui, residentia in loco sui beneficii temere neglecta, alibi stabiliter habitant, nam & injustum domicilium Parochianum facit, ut docet Cardin. Tuscus *lit. P. Concl. 99. num. 2.* Quodsi aliquis in duabus Parochiis se ita instruxerit, ut non minus in una, quam in altera se collocasse videatur, velut si nobilis in uno castro per æstatem, in altero per hyemem vel promiscue hic, modo ibi habitet, non vero animi causa, vel pro-

pter ruralia exercenda ad villam in aliena Parochia sitam excurrat *cap. 3. de Sepult. in 6.* in utroque loco incola, & Parochianus erit, etsi talis nulli perpetuo manere, & consequenter nec domicilium fixisse censeatur, sufficit tamen ad domicilium constituendum in uno loco, ut inde non recedat, nisi intentione redeundi *arg. l. 7. C. de incol. & l. 6. §. 2. ff. ad Municip.*

Parochianorum, & Parochorum obligationes sunt reciproca, veluti ergo Parochus incumbit administrare Sacramenta, Missam pro populo suo dicere, eumque Verbi Divini pabulo pascere; ita mutua obligatione tenentur Parochiani Sacramenta à suo Parocho recipere, Verbum Divinum in Ecclesia sua Parochiali audire, ibidemque Di-